

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 162/09-46

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o sťažnosti V. S., T., zastúpeného advokátom JUDr. R. C., T., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Er 147/05 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 Es 13/03 a sp. zn. 32 E 36/03) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Er 147/05 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 Es 13/03 a sp. zn. 32 E 36/03) p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Er 147/05 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. V. S. **p r i z n á v a** primerané finančné zadostučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré **j e** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. V. S. **p r i z n á v a** úhradu trov právneho zastúpenia v sume 292,38 € (slovom dvestodevät'desiatdva eur a tridsaťosem centov), ktorú **j e** Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky **p o v i n n á** vyplatiť na účet ustanoveného advokáta JUDr. R. C., T., č. 21040212/0200 do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Trnava **j e** **p o v i n n ý** uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 292,38 € (slovom dvestodevät'desiatdva eur a tridsaťosem centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 7000060515/8180 vedený v Štátnej pokladnici do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 162/09-29 z 29. apríla 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť V. S., T. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného

súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Er 147/05 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 Es 13/03 a sp. zn. 32 E 36/03).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 14 Er 147/05 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 Es 13/03 a sp. zn. 32 E 36/03) sa P. D. (ďalej len „oprávnený“) návrhom podaným okresnému súdu 25. februára 2003 domáhalo nariadenia súdneho výkonu rozhodnutia, konkrétne právoplatného rozsudku Okresného súdu Trenčín sp. zn. 10 C 1/96 zo 14. augusta 2001 (vykonania jeho výroku o povinnosti uhradiť trovy konania) proti sťažovateľovi ako povinnému, a to v súvislosti so zaplatením sumy 8 544 Sk s príslušenstvom. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že aj napriek skutočnosti, že okresný súd nariadil v danej veci súdny výkon rozhodnutia zrážkami z jeho dôchodku, ako aj napriek tomu, že na základe uvedeného nariadenia Sociálna poisťovňa, ústredie Bratislava (ďalej len „Sociálna poisťovňa“) dlžnú sumu z dôchodku sťažovateľa aj v skutočnosti zrazila a zadržala, v dôsledku neodôvodnene neefektívnej a nesústredenej činnosti okresného súdu, ktorý dosiaľ nerozhodol o odvolaní sťažovateľa z 22. apríla 2003 proti uzneseniu o nariadení súdneho výkonu rozhodnutia, nebola táto dlžná suma dosiaľ oprávnenému vyplatená, v dôsledku čoho sťažovateľovi kvôli stále prebiehajúcemu exekučnému konaniu nie jeho vinou narastajú trovy konania. V dôsledku uvedených skutočností u sťažovateľa ustavične pretrváva stav právnej neistoty, nedôvodne sa oddŕaľuje skončenie konania a neustále mu nie jeho vinou narastajú trovy exekúcie.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej uviedol: *«Na základe ďalšieho upovedomenia som oboznámil exekútora s tým, že Sociálna poisťovňa ústredie Bratislava už uskutočnila zrážky z dôchodku a preto ďalšia exekúcia je bezpredmetná. Aj napriek uvedenému oznámeniu u exekútora mi bol doručený „Exekučný príkaz“ zo dňa 08. 02. 2008 na základe ktorého sa mi zvyšujú trovy súdneho konania a trovy exekúcie. Podľa exekučného príkazu by mi mala Sociálna poisťovňa - ústredie Bratislava zraziť z dôchodku celkom 18.628.- Sk.*

Uvedené trovy neboli spôsobené mojím zavinením, boli spôsobené súdom spoločne so Sociálnou poisťovňou - ústredie Bratislava a preto nie je žiadne zákonné právo na to, aby som ja musel uvedené trovy znášať.

(...) vo veci do dnešného dna nie je právoplatne rozhodnuté aj napriek tomu, že predmet namietaného konania nie je ani právne ani fakticky tak zložitý, aby objektívne podmieňoval dlhšiu dobu na prípravu rozhodnutia. (...)

Keďže Okresný súd v Trnave vo veci bez primeraných dôvodov nekoná resp. nekoná primerane svojim možnostiam a okolnostiam tohoto prípadu, spôsobuje tak dlhodobé pretrvávajúce protiprávneho stavu. (...)

Nečinnosťou Okresného súdu v Trnave som utrpel finančnú ujmu. Ak by súd včas rozhodol právoplatne aj po mojom odvolaní, nebolo by došlo k exekúcii exekútorom na základe čoho mi budú z dôchodku zrážané ďalšie trovy konania.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn.: 32 E 36/03-9(...) porušil základné právo V. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl.6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu v Trnave prikazuje konať vo veci vedenej pod sp. zn.(...) 32 E 36/03-9 bez zbytočných prieťahov.

3. V. S. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000.- Sk, ktoré mu je Okresný súd v Trnave povinný vyplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu.

4. Okresný súd v Trnave je povinný uhradiť trovy právneho zastupovania.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. 1 SprV/64/2009 z 20. júla 2009 a ustanovený právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 3. augusta 2009.

2.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

„(...) vec na tunajšom súde vybavuje zákonná sudkyňa Mgr. A. T., ktorá k sťažnosti uviedla, že prieťahy v konaní boli spôsobené súdnou exekútorkou JUDr. Z. L., ktorá námietky povinného proti exekúcii, podané dňa 11. 09. 2006 predložila súdu až dňa 04. 09. 2007. Okresný súd v Trnave rozhodol o týchto námietkach dňa 19. 11. 2007 a súčasne

rozhodol aj o námietkach povinného voči trovám exekúcie. V súčasnej dobe je spis na živej lehote.

Na záver oznamujem, že súhlasím s tým, aby Ústavný súd upustil od ústneho prejednávania veci.“

2.2 Ustanovený právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

«Porušovateľ mojich základných ústavných práv namietaných v mojej sťažnosti vo svojom vyjadrení vôbec nereaguje na to najpodstatnejšie, čo z jej obsahu vyplýva a čo podľa môjho názoru najpodstatnejším spôsobom zapríčinilo vznik zbytočných prietahov v mojej veci, ako i to, že nebolo vo veci v primeranej lehote právoplatne rozhodnuté.

Uvedenou skutočnosťou je okolnosť, že Okresný súd Trnava vo veci vedenej u neho pôvodne pod číslom 32 E 36/03 nedokázal rozhodnúť o mojom odvolaní zo dňa 21.4. 2003 po dobu takmer 5 rokov a že v dôsledku tejto pre mňa nepochopiteľnej nečinnosti súdu došlo potom k následnému vymáhaniu pohľadávky oprávneného už prostredníctvom exekútorského úradu súdnej exekútorky JUDr. Z. L. (vec sa v súčasnej dobe už eviduje na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 14 Er 147/2005) a môj dlh sa tým navýšil o ďalšie náklady v súvislosti s exekútorským konaním. Ak by totiž Okresný súd včas a v primeranej lehote po mojom odvolaní podanom proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 11. 3. 2003 rozhodol, bola by už pohľadávka oprávneného dávno vymožená (mne Sociálna poisťovňa vykonávala zrážky z môjho dôchodku v zmysle v tom čase platných predpisov bez ohľadu na skutočnosť, že mojím odvolaním napadnuté rozhodnutie sa nestalo ešte právoplatným).

Na hore uvedené skutočnosti tvoriace podstatné jadro mojej sťažnosti predseda Okresného súdu Trnava vôbec nereaguje a vo svojom vyjadrení zo dňa 20. 7. 2009 iba stručne konštatuje, že predmetnú vec v súčasnej dobe vybavuje ako zákonná sudkyňa Mgr. T. a tlmočí jej stanovisko k príčine súdnych prietahov. Mám zato, že i v spomínanom vyjadrení súdu konštatovaný fakt, že súdna exekútorka mala predložiť moje námietky podané proti exekúcii súdu až takmer po jednom roku dokazuje mnou tvrdenú existenciu zbytočných prietahov v predmetnej veci. Rovnako fakt, že (ako sa to konštatuje v spomínanom stručnom vyjadrení predsedu súdu k mojej sťažnosti) „spis je v súčasnej dobe

na živej lehote“ t. j. právne i skutkovo veľmi jednoduchá vec nie je fakticky ani po šiestich rokoch od jej začatia právoplatne skončená nesporne dokazuje, že zo strany okresného súdu došlo a stále dochádza k porušeniu mojich sťažnosťou namietaných základných práv. (...)

Oznamujem, že súhlasím s tým aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania keďže mám za to, že ústnym pojednávaním už nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.»

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 14 Er 147/05 (pôvodne vedeného pod sp. zn. 17 Es 13/03 a sp. zn. 32 E 36/03):

- 25. február 2003 – okresnému súdu bol doručený návrh oprávneného na súdny výkon právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia – rozsudku Okresného súdu Trenčín sp. zn. 10 C 1/96 zo 14. augusta 2001 proti sťažovateľovi ako povinnému na vymoženie sumy 8 544 Sk s prísl. (konaniu bola pridelená sp. zn. 32 E 36/03),

- 11. marec 2003 – okresný súd uznesením sp. zn. 10 C 1/96 nariadil súdny výkon rozhodnutia prikázaním zrážok z dôchodku sťažovateľa, sumu zrážok zakázal Sociálnej poisťovni vyplácať sťažovateľovi,
- 22. apríl 2003 – sťažovateľ sa odvolal proti uzneseniu o nariadení súdneho výkonu rozhodnutia,
- 27. máj 2003 – z dôvodu podaného odvolania bol spis presunutý od súdneho vykonávateľa k sudcovi do oddelenia „exekučné veci sudcovské“, a preto mu bola pridelená nová sp. zn. 17 Es 13/03,
- 11. jún 2003 – okresný súd vyzval oprávneného, aby sa vyjadril k odvolaniu sťažovateľa, a sťažovateľovi uznesením uložil zaplatiť súdny poplatok za odvolanie,
- 30. jún 2003 – sťažovateľ sa odvolal proti uzneseniu z 11. júna 2003 a žiadal, aby bol oslobodený od súdnych poplatkov,
- 2. júl 2003 – oprávnený sa vyjadril k odvolaniu sťažovateľa,
- 10. november 2003 – okresný súd vyzval sťažovateľa, aby preukázal svoje majetkové, zárobkové a sociálne pomery,
- 2. december 2003 – sťažovateľ zaslal vyplnené tlačivo o svojich majetkových, zárobkových a sociálnych pomeroch,
- 3. marec 2004 – oprávnený žiadal informáciu o stave konania,
- 12. júl 2004 – oprávnený žiadal informáciu o stave konania,
- 14. október 2004 – okresný súd priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov,
- 28. október 2004 – okresný súd vyzval sťažovateľa, aby doplnil dôvody svojho odvolania,
- 8. november 2004 – oprávnený urgoval odpoveď na žiadosti z 3. marca 2004 a 12. júla 2004,
- 10. november 2004 – sťažovateľ reagoval na výzvu okresného súdu,
- 23. november 2004 – spis bol predložený na odvolacie konanie Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“),
- 19. január 2005 – krajský súd vrátil vec okresnému súdu bez vydania rozhodnutia, pretože podanie odvolania proti rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom malo podľa vtedy účinného § 374 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku ten účinok, že odvolaním napadnuté rozhodnutie sa zo zákona zrušilo a vo veci mal rozhodnúť sudca,

- 15. február 2005 – okresný súd si od sťažovateľa vyžiadal listiny na preukázanie tvrdení uvádzaných v odvolaní,
- 2. marec 2005 – oprávnený namietal prietahy v konaní,
- 9. marec 2005 – okresný súd oznámil oprávnenému stav konania,
- 30. máj 2005 – sťažovateľ reagoval na výzvu okresného súdu,
- 6. september 2005 – okresný súd upozornil oprávneného na zmenu Občianskeho súdneho poriadku (zrušenie súdneho výkonu rozhodnutia) a v tej súvislosti na nutnosť podať v prípadoch, v ktorých už bol podaný návrh na súdny výkon rozhodnutia, nový návrh na vykonanie exekúcie,
- 18. október 2005 – oprávnený oznámil okresnému súdu, že návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému podal súdnej exekútorke JUDr. L., a žiadal, aby jej okresný súd postúpil spis sp. zn. 17 Es 13/2003 (návrhu bola pôvodne pridelená sp. zn. 32 E 36/03),
- 27. október 2005 – spis bol prevedený do oddelenia „exekučné veci“ a v tej súvislosti mu bola pridelená nová sp. zn. 14 Er 147/05,
- 7. december 2005 – okresný súd vyzval oprávneného, aby predložil návrh na vykonanie exekúcie, ktorý by bol opatrený odtlačkom pečiatky súdnej exekútorke,
- 23. marec 2006 – okresný súd urgoval oprávneného s odpoveďou na výzvu zo 7. decembra 2005,
- 18. apríl 2006 – oprávnený oznámil okresnému súdu, že návrhom, ktorý by bol opatrený pečiatkou súdneho exekútora, nedisponuje, a žiadal, aby ho od súdnej exekútorke vyžiadal sám okresný súd,
- 21. apríl 2006 – súdna exekútorke zaslala okresnému súdu návrh oprávneného na vykonanie exekúcie s jej pečiatkou,
- 2. august 2006 – okresný súd vydal pre súdnu exekútorke poverenie na vykonanie exekúcie,
- 6. september 2006 – právna zástupkyňa oprávneného oznámila okresnému súdu, že na základe uznesenia sp. zn. 32 E 36/03 z 11. marca 2003, ktorým okresný súd nariadil súdny výkon rozhodnutia na účel uspokojenia pohľadávky oprávneného, Sociálna poisťovňa vykonala zrážky z dôchodku sťažovateľa (povinného), avšak takto zrazenú finančnú sumu stále zdržiava a nemohla ju poukázať oprávnenému, pretože Sociálna poisťovňa stále nemá vedomosť o právoplatnosti uvedeného uznesenia, a na druhej strane oprávnený z dôvodu, že

jeho pohľadávka nebola stále uspokojená, podal 18. októbra 2005 nový návrh, tentokrát na vykonanie exekúcie. Vzhľadom na uvedené právna zástupkyňa oprávneného žiadala vyznačiť právoplatnosť na uvedenom uznesení (právnej zástupkyňi oprávneného boli tieto skutočnosti známe už z listu Sociálnej poisťovne z 22. júna 2004, t. j. boli jej známe už pred podaním návrhu na vykonanie exekúcie, pozn.),

- 20. november 2006 – okresný súd žiadal od súdnej exekútorky k nahliadnutiu súdny spis,
- 28. november 2006 – súdna exekútorka reagovala na výzvu okresného súdu,
- 30. júl 2007 – okresný súd oznámil právnej zástupkyňi oprávneného, že na uznesení o nariadení výkonu rozhodnutia nemožno vyznačiť právoplatnosť, pretože oprávnený sa proti nemu odvolal (krajský súd uvedené odvolanie vrátil okresnému súdu bez vybavenia s tým, že vo veci má rozhodnúť sudca okresného súdu, pozn.), preto finančnú sumu zrazenú Sociálnou poisťovňou musí vymôcť súdna exekútorka v exekučnom konaní,
- 4. september 2007 – okresnému súdu boli súdnou exekútorkou postúpené námietky sťažovateľa (povinného) proti exekúcii z 11. septembra 2006, podľa ktorých exekúcia nie je prípustná, pretože pre tú istú dlžnú sumu bol už nariadený súdny výkon rozhodnutia,
- 19. november 2007 – okresný súd uznesením námietky sťažovateľa (povinného) proti exekúcii zamietol (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 20. decembra 2007),
- 25. február 2008 – súdna exekútorka postúpila okresnému súdu námietky sťažovateľa (povinného) proti „ďalším trovám exekúcie“,
- 31. marec 2008 – okresný súd námietky sťažovateľa (povinného) proti „ďalším trovám exekúcie“ zamietol (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 9. júla 2008).

Podľa zistenia ústavného súdu v predmetnej veci neboli zo strany okresného súdu vykonané žiadne procesné úkony.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 182/06).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na

prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Er 147/05 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 Es 13/03 a sp. zn. 32 E 36/03) o nútený výkon rozhodnutia v exekučnom konaní proti sťažovateľovi ako povinnému došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd vzal do úvahy právny a skutkový stav veci zohľadniac pritom aktuálne štádium konania v danej veci. Ústavný súd konštatuje, že exekučné konanie (ako aj skoršie konanie o súdny výkon rozhodnutia podľa Občianskeho súdneho poriadku) treba spravidla považovať za konanie tak po právnej stránke, ako aj po stránke faktickej (skutkovej) za pomerne jednoduché. Je to dané tým, že o spore účastníkov exekučného konania bolo už právoplatne rozhodnuté vo veci samej exekučným titulom, ktorý je podkladom pre nariadenie exekúcie. Medzi účastníkmi exekučného konania už preto nemôže byť sporné, aké práva prináležia oprávnenému a aké záväzky má povinný voči oprávnenému. Zmyslom exekučného konania je nútená realizácia práv oprávneného, keďže povinný dobrovoľne nesplnil, resp. čiastočne nesplnil povinnosti uložené v právoplatnom exekučnom titule.

Treba uviesť, že aj napadnuté konanie a aj jeho časť o konaní o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu o nariadení súdneho výkonu rozhodnutia, ktoré po zmene Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 341/2005 Z. z. má podľa § 372m „účinky právoplatného upovedomenia o začatí exekúcie podľa osobitného predpisu“, je z hľadiska právnej a faktickej náročnosti štandardným konaním.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka exekučného konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v skúmanom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu označených práv, pričom z tohto hľadiska ústavný súd v správaní sťažovateľa nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by bolo potrebné pripísať na jeho ťarchu.

3. Napokon ústavný súd skúmal postup okresného súdu v predmetnom exekučnom konaní a v tejto súvislosti zistil, že okresný súd bol prvýkrát nečinný v období od 2. decembra 2003, keď sťažovateľ preukázal svoje osobné, zárobkové a majetkové pomery pre účely rozhodnutia o jeho žiadosti priznať mu oslobodenie od súdnych poplatkov, do 14. októbra 2004, keď okresný súd rozhodol o uvedenej žiadosti sťažovateľa a priznal mu oslobodenie od súdnych poplatkov (t. j. viac ako 10 mesiacov). Skúmané exekučné konanie sa predĺžilo aj vďaka neefektívnemu a nesústredenému postupu okresného súdu v čase od 10. novembra 2004, keď sťažovateľ v zmysle výzvy okresného súdu odstránil nedostatky svojho odvolania proti uzneseniu okresného súdu o nariadení súdneho výkonu rozhodnutia, do 6. septembra 2005, keď okresný súd iba upozornil oprávneného na zmenu Občianskeho súdneho poriadku týkajúcu sa súdneho výkonu rozhodnutí, ktoré ku dňu zmeny Občianskeho súdneho poriadku neboli ukončené, s tým, že oprávnený má povinnosť do šiestich mesiacov oznámiť exekučnému súdu, ktorému súdnemu exekútorovi podal návrh na vykonanie exekúcie, aby pokračoval v konaní už začatom podľa Občianskeho súdneho poriadku pred exekučným súdom. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd počas obdobia dlhšieho ako deväť mesiacov bezdôvodne nerozhodol o odvolaní sťažovateľa, nehovoriac o tom, že okresný súd absolútne neefektívne postúpil vec na rozhodnutie krajskému súdu, ktorý vrátil vec späť okresnému súdu ako nesprávne predložený, pretože podľa vtedy účinnej právnej úpravy sa rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka napadnuté odvolaním zrušilo priamo zo zákona a vo veci mal rozhodnúť zákonný sudca. Okrem tohto v

uvedenom období síce okresný súd 15. februára 2005 vyzýval sťažovateľa, aby predložil listiny k svojmu odvolaniu, hoci tak z dôvodu hospodárnosti konania mohol urobiť už v skoršej výzve adresovanej sťažovateľovi z 28. októbra 2004. Ďalším ústavným súdom zisteným obdobím, ktoré prispelo k predĺženiu skúmaného konania, bolo obdobie od 18. októbra 2005, keď oprávnený prostredníctvom svojej právnej zástupkyne oznámil okresnému súdu meno a adresu súdnej exekútorky, ktorej podal návrh na vykonanie exekúcie, do 2. augusta 2006, keď okresný súd postúpil spis súdnej exekútorky, ktorú si zvolil oprávnený. Procesná aktivita okresného súdu teda viac ako deväť mesiacov nezodpovedala informáciám, ktoré mal okresný súd v tom čase k dispozícii a ktoré si napokon aj tak overoval okresný súd sám.

Ústavný súd nemohol na ťarchu okresného súdu pripočítať obdobie od 11. septembra 2006, keď sťažovateľ ako povinný z exekúcie podal súdnej exekútorky „námietky proti exekúcii“, do 4. septembra 2007 (t. j. takmer jeden rok), keď súdna exekútorka tieto námietky postúpila okresnému súdu na rozhodnutie, pretože okresný súd v tom čase nemohol ovplyvniť postup súdnej exekútorky, pretože ani nemal vedomosť o námietkach sťažovateľa do doby, kým mu tieto neboli postúpené na rozhodnutie, a jednako, v prípade zdĺhavého postupu súdnej exekútorky mal sťažovateľ možnosť využiť iné účinné prostriedky ochrany podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (napr. žiadosť o zmenu súdnej exekútorky).

Ústavný súd však na druhej strane zohľadnil to, že uznesenie okresného súdu z 19. novembra 2007, ktorým okresný súd námietky sťažovateľa „proti exekúcii“ zamietol, nadobudlo právoplatnosť 20. decembra 2007, čím sa stalo právoplatným aj uznesenie o nariadení súdneho výkonu rozhodnutia, proti ktorému námietky smerovali a ktoré po zmene Občianskeho súdneho poriadku má účinnosť upovedomenia o začatí exekúcie, a teda žiadna skutočnosť nebráni tomu, aby peňažná suma zrazená Sociálnou poisťovňou z dôchodku sťažovateľa bola vyplatená oprávnenému z exekúcie. Podľa zistenia ústavného súdu však ku dňu rozhodovania ústavného súdu (viac ako po roku a pol od právoplatnosti) skúmané exekučné konanie ešte nebolo ukončené.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Er 147/05 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 Es 13/03 a sp. zn. 32 E 36/03) došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

IV.

4. V nadväznosti na výrok o porušení s'ťažovateľom namietaného základného práva a práva zaručených v ústave a dohovore a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany s'ťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'účinenie.

S'ťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadost'účinenia v sume 100 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre s'ťažovateľa dostatočným zadost'účením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať s'ťažovateľovi aj finančné zadost'účinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom na zistenú nečinnosť a neefektívnu činnosť okresného súdu, považuje za primerané v sume 1 500 €, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátom, ktorý si ich uplatnil v sume 292,38 € vrátane 19 % DPH.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 je 115,90 € a hodnota režijného paušálu je 6,95 €.

S poukazom na výsledok konania priznal ústavný súd sťažovateľovi nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2009 (prevzatie a príprava zastúpenia, vyjadrenie k stanovisku okresného súdu z 3. augusta 2009) v uplatnenej sume 292,38 € vrátane režijného paušálu a 19 % DPH, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2009